

Настоящият документ е съфинансиран по Програма „Права, равенство и гражданство“ (2014 — 2020) на Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието носи Фондация „Работилница за граждански инициативи“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че то отразява официалното становище на Европейския съюз.

**Growing Up
Equal**

КАЗУСИ И КУИЗ

МАТЕРИАЛИ ЗА РАЗМИСЪЛ И САМОСТОЯТЕЛНО
ПРОВЕРЯВАНЕ НА ЗНАНИЯТА ЗА НЯКОИ ОСНОВНИ
ПОНЯТИЯ, КОИТО ИМАТ ОТНОШЕНИЕ КЪМ
РАВЕНСТВОТО МЕЖДУ ЖЕНИТЕ И МЪЖЕТЕ

ФОНДАЦИЯ
РАБОТИЛНИЦА
ЗА ГРАЖДАНСКИ
ИНИЦИАТИВИ

Част 1: Казуси от ежедневието

Предлагаме на вниманието ви някои казуси, свързани с равното третиране на момичетата и момчетата, с които можете да се сблъскате като учител в началния курс. Това упражнение не предполага да търсите единствения верен отговор. След прочитане на всеки казус и предложените решения, помислете:

- Каква би била вашата спонтанна реакция?
- Каква би била реакцията на вашите колеги?
- Училището има ли политика (система от правила) за реакции в подобни случаи?
- Как се вземат решенията?
- Отчитате ли нужда от подобрене на вътрешните политики и практики на училището по отношение на тези и подобни казуси

Казус 1

Момиче в 3-ти клас заявява пред Вас, че иска да играе футбол вместо художествена гимнастика в часовете по физическо възпитание, но родителите ѝ са против. Каква е Вашата реакция като класен ръководител:

1. Обяснявам на учителя по физическо, че е необходимо да интегрира момичето в заниманията с футбол заедно с момчетата. Той се съгласява. Информирам родителите, че сме дали възможност на детето им да играе футбол, вместо художествена гимнастика в часовете по физическо. Провеждам среща с тях, в която обяснявам, че училището дава възможност на децата да развиват своите интереси и таланти, без да поставя ограничения на основа пол.
2. Обяснявам на момичето, че ще бъде трудно да участва в заниманията по футбол, защото те са само за момчета. Информирам родителите за изразеното желание от тяхното дете и за взетото решение от страна на училището.
3. Обяснявам на учителя по физическо, че е необходимо да интегрира момичето в заниманията с футбол заедно с момчетата. Той се съгласява. Не информирам родителите, защото сме намерили решение и не се налага да вземаме предвид тяхната позиция.

Казус 2

Момиче от 4-ти клас споделя с Вас, че момче от същия клас я нарича „бейби“ и постоянно прави сексуални намеци към нея. Тя не се чувства удобно да му каже, че неговите подвиквания не са ѝ приятни. Нейната реакция е да стои смутено и да се усмихва, за да не си помислят останалите съученици, че е „загръстена“. Каква е Вашата реакция като класен ръководител?

1. Провеждам среща с момчето, в която внимателно му обяснявам, че когато се обръща по такъв начин към момиче, което не е негова близка приятелка, той не може да е сигурен, че момичето се чувства добре от коментарите му, дори ако тя се усмихва. Обяснявам, че подобни коментари се наричат „вербален тормоз“ и не бива да продължава да ги прави. Информирам както родителите на момичето, така и родителите на момчето за случая и за препоръките, които съм дал(а) на децата като класен ръководител.
2. Обяснявам на момичето, че както момчетата, така и момичетата в тази възраст често правят вербални сексуални намеци, но това е само шега. Съветвам я да приема по-леко нещата и да не се смуцава. Не информирам родителите за случая, защото такива случаи са многобройни и безобидни.
3. Разговарям с училищния психолог и прехвърлям случая към него/нея. Задълженията на класния ръководител са толкова многобройни, че няма как да отдели време за подобни случаи.

Казус 3

Родители на момче от 3ти клас се обръщат към Вас за помощ по време на родителско-учителска среща със следния казус: синът им се оплаква, че група момичета от същия клас редовно му се подиграват, когато са навън на двора и понякога го ритат или удрят. Той не е казал на никого от учителите, защото се срамува, че не може да се справи с тази ситуация сам. Страхува се, че ако каже на някой всички останали в класа ще почнат да му се подиграват. Каква е Вашата реакция като класен ръководител?

1. Обяснявам на родителите, че ще разпитам групата момичета насаме за това поведение, но няма да казвам нищо на момчето, за да не накърня допълнително самочувствието му. Успокоявам ги, че няма да се повтори и че ще наблюдавам по-внимателно какво се случва на двора, когато всички деца са навън. Информирам и другите учители на 3-ти клас да проследяват какво се случва на двора, в случай че аз не съм там с моя клас.
2. Разговарям поотделно както с групата момичета, които са извършили тормоз, така и с момчето, което е обект на тормоз. Обръщам се към училищния психолог да влезе в ролята на медиатор за преодоляване на този конфликт. Давам обратна връзка на родителите на момчето относно проведените разговори и планът на психолога за справяне с конфликта.
3. Провеждам разговор както с групата момичета, така и със засегнатото момче открито, пред класа, в който да изясним какво е предизвикало конфликта и да вземем колективно решение как можем да го преодолеем. Разговаряме по тези въпроси открито и с участието на децата от целия клас създаваме правила на поведение, които да предотвратяват подобни бъдещи конфликти. Информирам родителите както на момчето, така и на момичетата за проведения разговор с класа.

КУИЗ

Проверете своите знания на основните понятия, свързани с равенството между жените и мъжете

Въпрос 1

Каква е разликата между „равенство между жените и мъжете“ и „равнопоставеност на жените и мъжете“?

- а) „Равенство между жените и мъжете“ и „равнопоставеност на жените и мъжете“ означават едно и също нещо и могат да се използват взаимнозаменяемо.
- б) Равенството е свързано със законите и политиките за равни права на жените и мъжете, докато равнопоставеността на жените и мъжете е свързана с практиката на справедливо третиране на жените и мъжете, която признава различията и разнообразието между тях.
- в) „Равенството между жените и мъжете“ е правилният термин, който трябва да използваме, когато говорим за справедливо отношение към жените и мъжете

Въпрос 2 **Какво означава терминът „анализ по пол“?**

- а)** Критично изследване как различията по пол по отношение на социалните роли, дейностите, нуждите, възможностите и упражняването на правата, засягат жените, мъжете, момичетата и момчетата в дадена област на политика, ситуация или контекст.
- б)** Изследване, което води до надценяване на едни качества на хората и подценяване на други.
- в)** Социално изследване на влиянието на пола върху начина, по който индивидите се самовъзприемат.

Въпрос 3 **Кои от следните практики помагат за преодоляване на неравенствата между жените и мъжете?**

- а)** Провеждане на тестове за интелигентност.
- б)** Гражданско образование, което включва темата за равнопоставеността между жените и мъжете.
- в)** Секторен подход към интегрирането на равнопоставеността между жените и мъжете.

Въпрос 4**Каква е разликата между стереотипи и предразсъдъци?**

- а)** Както стереотипите, така и предразсъдъците съдържат доза истина, например, че жените са ирационални, че са грижовни, че се интересуват повече от външността си, отколкото мъжете – това са неща, донякъде характерни за всяка жена.
- б)** Изследователите са установили, че всички стереотипи и предразсъдъци са вредни и трябва да се избягват.
- в)** Стереотипите са силно опростени представи, които една социална група споделя за членовете на друга и съдържат освен описателни, също и оценителни елементи. Те са част от споделяните конструкции в дадена култура: идеи, ценности, обичаи, начини за разбиране на различни аспекти от живота, начини за общуване и т.н. Могат да са както негативни, така и позитивни. Предразсъдъкът е нагласа. Той е междугрупов (социален) феномен. По правило дава негативна оценка. Оказва вредно влияние както върху своя носител, така и върху този, към когото е насочен.

Въпрос 5 **Какво означава понятието „стереотипи за жените и мъжете“?**

- а)** Сбор от характеристики и роли, приписвани на мъжете и жените, които описват различията в поведението между представителите на двата пола по преувеличен начин. Стереотипите се променят във времето и в различните култури.
- б)** Стереотипите за жените и мъжете са свързани с техните природни характеристики и не се променят във времето.
- в)** Широко разпространени в обществото идеи за поведението на мъжете и жените и участието им в различни сфери на живота, които имат предписателен, т.е. нормативен характер.

Въпрос 6 **Въпрос 6: Какво означава „баланс между жените и мъжете“?**

- а)** Равно участие на жените и мъжете във всички области на труда, проекти или програми.
- б)** Когато говорим за баланс между жените и мъжете, очакванията са, че жените и мъжете би трябвало да участват във всички области на трудова реализация пропорционално на своя дял от населението.
- в)** Балансът между жените и мъжете означава жените да участват преимуществено, съобразно своите природно-обусловени роли, в сфери на трудова дейност, които са свързани с отглеждане на децата (ясли, детски градини и училища), медицинска грижа (медицински сестри), социална грижа (социални работници), козметична грижа (фризьорки, козметички) и подобни.

Верни отговори:

Въпрос 1 б)

Въпрос 2 а)

Въпрос 3 б), в)

Въпрос 4 в)

Въпрос 5 а), в)

Въпрос 6 а), б)

Когато отговорът е верен:

Браво! Отговорили сте правилно!
Ресурсните материали на проект „Да растем равни“ ще ви дадат допълнителни идеи за дейности, които стимулират равното третиране на момичетата и момчетата в училище.

Когато отговорът не е верен!

Избраният отговор е грешен.
Запознайте се с Ресурсните материали на проект „Да растем равни“. Те ще ви помогнат да подобрите своите знания за основните понятия и добрите практики, свързани с насърчаването на равенството на момичетата и момчетата в училище!

Дефинициите за стереотипи и предразсъдъци, както и разяснението на полови стереотипи са взети от следния източник:

Зорница Ганева, 2014 г., „Изследване на стереотипите, предразсъдъците и модерния расизъм на младите българи към бежанците“, Списание на Софийския университет за образователни изследвания, 2014/1, стр. 4-6, достъпен на: https://journal.e-center.uni-sofia.bg/site/wp-content/uploads/downloads/2014/04/Z.Ganeva_SUJER_2014_1_ED_RED1.pdf

